

Nieuwe veiligere opbouw van rolsteigers

‘Veiligheid niet aanpakken met botte bijl maar bij de wortel’

Schilders, gevelwerkers, installateurs, zzp'ers en particulieren: allemaal maken ze gebruik van de rolsteiger voor het uitvoeren van werkzaamheden op hoogte. Maar de veiligheid laat daarbij nog wel eens te wensen over. Bij de totstandkoming van het A-blad Rolsteigers werden daarom afspraken gemaakt over een veiligere manier om een rolsteiger op te bouwen. Tijdens het opbouwen van een rolsteiger mag het platform nu pas worden betreden nadat deze rondom beveiligd is met heupleuningen. Die nieuwe, veiligere opbouw is door fabrikanten 'vertaald' naar hun rolsteigers. De Internationale Bouwbeurs 2013 is het podium waarop die oplossingen worden gepresenteerd. Vooraf sprak BouwTotaal tijdens een forumdiscussie met de fabrikanten en leveranciers van rolsteigers over veiligheid en de achtergronden van de nieuwe veiligere opbouw.

Tekst: Martin Franke, Beta Public Relations BV

Eind 2012 werden de resultaten gepresenteerd van de controleacties die door Inspectie SWZ werden gehouden. Bij de inspecties werd uiteraard ook gekeken naar het rolsteigergebruik. Wat waren de belangrijkste resultaten op dat gebied? Leo de Jong van Inspectie SZW: 'In vijf van de zes gevallen waarin op hoogte wordt gewerkt, is er iets niet in orde. De helft daarvan heeft te maken met rolsteigers. Daarbij is gekeken naar alles wat mogelijk fout zou kunnen zijn: van niet gestabiliseerde rolsteigers tot rolsteigers waar een deel van de onderdelen

er nog naast ligt – alles komt voor. Dat maakt duidelijk dat er te weinig

Sepp Vedral: 'De veelzijdigheid in de toepassing van rolsteigers vraagt om extra aandacht voor veiligheid.'

overtuiging is bij mensen om echt met hun veiligheid bezig te zijn. Voor ons is dat reden om ook komend jaar weer te gaan con-

troleren. De branche zal zich daarbij ook moeten afvragen hoe het gedrag van mensen kan worden aangepast.'

Daarmee is een probleem aangesneden dat vaak gerelateerd is aan het werken op hoogte: er wordt veel voorlichting gegeven, maar in de praktijk wordt er niet altijd wat mee gedaan. En het controleren van het verkeerde gedrag blijkt vaak moeilijk. Is daar een verklaring voor? Henk Dirks van Dirks Klimmaterialen: 'Wie veilig wil

werken, zal in zekere zin zijn levensstijl moeten aanpassen. Veiligheid is nu nog een ondergeschoven kindje. En dat is eigenaardig als je bedenkt dat iedereen een rolsteiger kan kopen en gebruiken. Men leert echter nergens hoe je die rolsteiger moet gebruiken. En toch is er niet veel voor nodig: met een korte toolboxmeeting is de gebruiker binnen 10 minuten op de hoogte.' Adri van Antwerpen van Custers vult aan: 'Leveranciers en producenten van rolsteigers doen er van alles aan om het veilig werken te stimuleren. QR-codes op het steiger materiaal, handleidingen die bij de rolsteiger zitten: het probleem is dat ze niet worden gelezen. Veel mensen die een rolsteiger kopen of huren, gaan daar direct mee aan de

trouwen. De branche zal zich daarbij ook moeten afvragen hoe het gedrag van mensen kan worden aangepast.'

Daarmee is een probleem aangesneden dat vaak gerelateerd is aan het werken op hoogte: er wordt veel voorlichting gegeven, maar in de praktijk wordt er niet altijd wat mee gedaan. En het controleren van het verkeerde gedrag blijkt vaak moeilijk. Is daar een verklaring voor? Henk Dirks van Dirks Klimmaterialen: 'Wie veilig wil werken, zal in zekere zin zijn levensstijl moeten aanpassen. Veiligheid is nu nog een ondergeschoven kindje. En dat is eigenaardig als je bedenkt dat iedereen een rolsteiger kan kopen en gebruiken. Men leert echter nergens hoe je die rolsteiger moet gebruiken. En toch is er niet veel voor nodig: met een korte toolboxmeeting is de gebruiker binnen 10 minuten op de hoogte.' Adri van Antwerpen van Custers vult aan: 'Leveranciers en producenten van rolsteigers doen er van alles aan om het veilig werken te stimuleren. QR-codes op het steiger materiaal, handleidingen die bij de rolsteiger zitten: het probleem is dat ze niet worden gelezen. Veel mensen die een rolsteiger kopen of huren, gaan daar direct mee aan de

Veelgemaakte rolsteigerfouten

Bij het werken met rolsteigers kan er veel fout gaan. Belangrijke fouten die veel worden gemaakt, zijn:

1. Horizontaal- en diagonaalschoren ontbreken of zijn niet op de juiste plaats aangebracht.
2. Het leuningwerk is niet aanwezig/aangebracht.
3. De rolsteiger is niet op de rem gezet.
4. Er wordt geen stabilisator gebruikt.
5. De rolsteiger vloer is niet dichtgelegd.
6. Er zijn te weinig vloeren.
7. Kantplanken ontbreken.

Deze en andere fouten kunnen worden voorkomen door gebruik te maken van de checklist 'Veilig werken met de rolsteiger' die door de VSB wordt uitgegeven.

De flyer is te downloaden van de website www.vsb-online.nl.

slag. De handleiding wordt er pas bijgepakt als er onderdelen overblijven. En dan is het nog maar de vraag of de handleiding inderdaad bekeken wordt.'

VSB-Forumdiscussie

De VSB-Forumdiscussie is een initiatief van de Vereniging van Steiger-, Hoogwerk- en Betonbekistingbedrijven (VSB). Door hun jarenlange ervaring beschikken de VSB-leden over een onschatbare hoeveelheid kennis en deskundigheid. Die knowhow wordt onder meer via de forumdiscussie overgedragen. Tijdens de discussie passeren onder meer de stand der techniek, ontwikkelingen en aandachtspunten voor potentiële gebruikers de revue. De VSB-Forumdiscussie wordt vier maal per jaar georganiseerd, waarbij actuele of relevante onderwerpen centraal staan. De bijeenkomsten staan onder leiding van Frank de Groot, hoofdredacteur van BouwTotaal en vinden plaats onder auspiciën van de PR-commissie van de VSB.

Deelnemers aan de VSB-Forumdiscussie over de nieuwe opbouwmethode voor rolsteigers waren Sepp Vedral van Skyworks (Berkel en Rodenrijs), Leo de Jong van Inspectie SZW (Den Haag), Henry Dijkema van Aلتrex (Zwolle), Henk Dirks van Dirks Klimmaterialen (Helmond), Jan Ockhuizen van Layher (Raamsdonkveer) en Adri van Antwerpen van Custers Hydraulica (Venray).

Ongewenst gedrag

De veelzijdige toepassingsmogelijkheden van de rolsteiger maken het volgens Sepp Vedral van Skyworks niet eenvoudiger: 'De mogelijkheden zijn zo uiteenlopend dat je met de rolsteigeronderdelen altijd wel iets kunt opzetten, waarmee je op hoogte kunt werken. Maar daarmee is de veiligheid niet altijd gediend. Je zult dan ook op de bouwplaats aandacht aan veilig-

Leo de Jong: 'Gebruiker overziet niet altijd de consequenties van fout gedrag.'

heid en het veilig gebruiken van rolsteigers moeten blijven geven. En in sommige gevallen is het verstandiger om niet met een rolsteiger maar met een ander arbeidsmiddel een klus te doen.' Henry Dijkstra van Altrex merkt wel verschillen tussen typen gebruikers: 'Opmerkelijk genoeg gaat de professional over het algemeen nonchalanter te werk dan de consument die slechts heel af en toe met een rolsteiger werkt. Maar wie spreekt die professional aan op ongewenst gedrag? Inspectie SZW kan niet overal tegelijk zijn en de werkgever beseft niet altijd wat zijn verantwoordelijkheid is.' Het gedrag van de professional is volgens Jan Ockhuizen te verklaren: 'Een rolsteiger wordt relatief kort gebruikt. Als je drie uur op een rolsteiger moet werken, ben je geneigd om te besparen op het helemaal goed in elkaar zetten. Je kunt je dan wel voorstellen, dat het daar mis kan gaan.' Daar is Henk Dirks het niet mee eens: 'Of je de rolsteiger goed of fout opbouwt: je bent er even lang mee bezig. Dat kan dus nooit een excuus zijn. Ik denk dat het belangrijk is dat er al tijdens de opleidingen aandacht komt voor dit soort veiligheidsaspecten. Op die manier groeit onze nieuwe generatie werknemers en collega's op met veiligheid tussen de oren.'

Bewustwording

Toch heeft de branche de afgelopen jaren veel tijd en aandacht gegeven aan het veilig werken met de rolsteiger. De VSB introduceerde een speciale flyer, er werden toolboxmeetings georganiseerd en samen met andere brancheorganisaties wordt het land doorgetrokken met een mobiele demonstratieopstelling. Hebben al die activiteiten dan geen zin gehad? Leo de Jong: 'Ik merk dat we vaak zoeken naar rationele aspecten om mensen te overtuigen om het anders te doen. En dat is ook goed en nuttig. De praktijk leert dat de gebruiker van de rolsteiger lang niet altijd overziet wat de consequenties zijn als hij iets fout doet.' En ook als iemand enthousiast raakt van veiligheid is dat nog geen garantie voor succes. Henk Dirks: 'Neem een leerling die net van school komt en die daar geleerd heeft hoe de rolsteiger moet worden opgebouwd. Als hij dat zijn collega vertelt die het al dertig jaar op een andere manier doet, dan heeft

Henry Dijkstra: 'Nieuwe veiligere opbouw van rolsteigers gaat met name over veiligheid voor gebruiker bij betreden van platform.'

zo'n jongen het zwaar op de bouwplaats. Wat je in vier jaar op school leert, ben je in drie weken op de bouw weer vergeten.

En ook op die bouwplaats geldt: als je vandaag een toolboxmeeting organiseert, is men het morgen vergeten. Je zou één iemand op de bouwplaats verantwoordelijk moeten maken voor rolsteigers en die persoon moet aanspreken of beboeten als er niet veilig wordt gewerkt. Ik denk dat het veiligheidsniveau de dag erop al veel hoger is.'

Bij die bewustwording op de bouwplaats is een belangrijke rol voor de werkgever weggelegd. Hij is per slot van rekening ook degene die de verantwoordelijkheid draagt voor de veiligheid van zijn werknemers. Maar hoe kan die werkgever op een goede en effectieve manier worden bereikt? Henk Dirks: 'Ik denk dat veel werkgevers goed zijn te bereiken. De VCA is daar bijvoorbeeld een uitstekende ingang voor. Het gaat alleen om meer dan controle. Het begint allemaal met een goede opleiding.' VCA is geen wettelijke verplichting en de Inspectie SZW controleert niet of bedrijven VCA gecertificeerd zijn. Leo de Jong: 'Vanuit de Arboret moet de werkgever de werknemer voorlichten over de risico's, instructies geven hoe en welke maatregelen moeten worden getroffen en daar toezicht op houden. Het aantal ongevallen wordt weliswaar minder, maar er blijft nog veel ruimte voor verbetering. Dat betekent dat wij ook meer gaan kijken naar de veiligheidscultuur binnen bedrijven. Wij willen de bedrijven en mensen die vorig jaar fout zaten, nu over de streep trekken om het beter te doen. En daarbij worden strengere en hogere boetes niet gemeden. Maar uit-

Henk Dirks: 'Alhoewel iedereen een rolsteiger kan kopen en gebruiken, is veiligheid nog ondergeschoven kindje.'

eindelijk moet het toch door de mensen op locatie - werkgever en werknemers - worden gedaan.'

Nieuwe, veiligere opbouw rolsteigers

In oktober 2012 werd het nieuwe A-blad Rolsteigers gepresenteerd. Hierin zijn de afspraken vastgelegd over het werken met rolsteigers: werkvoorbereiding, opbouw, gebruiksfase, montage, opslag en onderhoud. De afspraken gaan onder meer over latere aanpassing van rolsteigers en inzet van de gebruiker als bouwer en zijn bevoegdheden daarbij. Ook wordt aangegeven welke minimale kennis en kunde vereist zijn om de rolsteiger op verantwoorde wijze op te bouwen en te demonteren. In het A-blad is een inspanningsverplichting tot een veiligere opbouw van rolsteigers opgenomen. Doel is het werken op rolsteigers nóg veiliger te maken. Fabrikanten van rolsteigers hebben de afgelopen

Maak kennis met de nieuwe opbouwmethode

De Internationale Bouwbeurs 2013 is het podium waar de nieuwe opbouw van rolsteigers wordt gepresenteerd. Wie kennis wil maken met de nieuwe methode doet er dan ook goed aan om de beurs te bezoeken. Een uitstekend startpunt is de VSB-stand in hal 4 (hal 04BV, standnummer C077). Van daaruit kunt u ook langs bij de dagelijkse demonstraties die door verschillende rolsteigerfabrikanten worden verzorgd. Meer informatie hierover kan worden verkregen op de VSB-stand.

periode gebruikt om hier invulling aan te geven.

De Internationale Bouwbeurs 2013 is het moment waarop de oplossingen van verschillende fabrikanten worden gepresenteerd. Over deze ontwikkeling vertelt Henry Dijkstra: 'De ontwikkeling is ingegeven door de afspraak van de branche met Inspectie SZW om het veiligheidsniveau van rolsteigers op een hoger niveau te brengen.

Jan Ockhuizen: 'Relatief korte gebruikstijd van rolsteiger nodigt uit om rolsteiger snel op te bouwen.'

Waar het om gaat, is dat de gebruiker bij het betreden van het platform rondom beveiligd wordt met heupleuningen.

Hoe die beveiliging wordt bereikt, is aan de fabrikanten overgelaten.' Sepp Vedral: 'De Bouwbeurs wordt daarbij het podium waar de fabrikantspecifieke oplossingen voor het eerst worden getoond en gedemonstreerd. Dat is ook het moment waarop het nieuwe informatiemateriaal van fabrikanten wordt gepresenteerd.' De nieuwe oplossingen moeten draagvlak krijgen in de markt. Er zal dan ook een overgangperiode komen naar de 'nieuwe stand van de techniek' met een veiligere opbouw. Tevens zal een aanpassing van het A-blad Rolsteigers moeten volgen.

Henk Dirks vult aan: 'Het is goed om nu eerst de nieuwe opbouwmethode voor rolsteigers uit te dragen en bedrijven de tijd te geven om zich deze methode eigen te maken. Fabrikanten hebben hun ontwikkelin-

Adri van Antwerpen: 'Handleiding bij rolsteiger wordt te weinig gelezen. Dat werkt onveilige situaties in de hand.'

gen gedaan en het is nu tijd om mensen op te leiden en bedrijven de tijd te geven deze nieuwe methode toe te passen. Vervolgens wordt daar weer op geïnspecteerd en waar nodig beboet.' Jan Ockhuizen plaatst ook een kanttekening bij de nieuwe ontwikkeling: 'Als fabrikanten worden wij gedwongen om steeds veiliger producten op de markt te brengen. Het is echter de vraag

in hoeverre de gebruiker daar ook veiliger mee gaat werken. Je ziet het nu al vaak fout gaan. Waarom zou je het dan nog ingewikkelder maken?' Leo de Jong: 'Veiligheid betekent niet automa-

tisch dat het ook moeilijker wordt. Natuurlijk zou het ideaal zijn wanneer er een rolsteiger zou zijn die alleen maar veilig te gebruiken is. Die bestaat echter niet en dus moet je als gebruiker voortdurend blijven nadenken of je de juiste veiligheidsmaatregelen hebt getroffen. Daar dragen wij vanuit onze rol als toezichthouder als Inspectie SZW ook ons steentje aan bij. Door gerichte controles proberen we alle bedrijven bij de les te krijgen en te houden. Op brancheniveau werken we graag met de VSB en andere partners samen om de naleving van de wet te vergroten. Gecombineerd met de inspanningen van fabrikanten kan het alleen maar veiliger worden.'

Rol verhuurbedrijven

De veiligere opbouw van rolsteigers is met name een onderwerp dat bij fabrikanten in het brandpunt van de belangstelling heeft gestaan. Zij hebben oplossingen ontwikkeld en staan nu op het punt om die breed te presenteren en introduceren. Wat is de rol van verhuurbedrijven hier nog bij? Henry Dijkstra: 'De verhuurder biedt een complete oplossing aan en de klant moet er in principe zelf voor zorgen dat hij die -samen met de bijbehorende instructie - meeneemt. De vraag is alleen wat die klant er vervolgens mee doet. Daar is weinig zicht op.' Henk Dirks: 'Bij grote verhuurders is dat lang niet altijd het geval. Het komt zeer regelmatig voor dat de klant bewust en met een gerust hart een deel van de onderdelen achterlaat. En feitelijk kan die verhuurder daar ook niet veel mee, want hij

weet niet of het om een rolsteiger of een uitbreiding daarop gaat.' Adri van Antwerpen: 'De verhuurder zal alles meegeven waar de klant om vraagt. De klant mag echter ook onderdelen bij de verhuurder achterlaten. De verhuurder zal de klant daar echter wel voor moeten laten tekenen.' Henry Dijkstra: 'Je merkt ook daar dat gedrag moeilijk te beïnvloeden is. Maar als wij er allemaal geen aandacht meer aan besteden, dan valt alles weg. Ik denk dan ook dat wij - fabrikanten én verhuurders - veiligheid moeten blijven benadrukken en promoten.'

